

Beslisnota voor de raad

Datum 12 juni 2019

Onderwerp Intensivering aanpak mensenhandel
Versienummer

Portefeuillehouder Klaas Sloots
Informant W. Dragt / A. Profijt
Eenheid/Afdeling MO
Telefoon 06 23132571
Email w.dragt@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel Programma 3 Opvang en Bescherming
Begroting wijzigen PPN
Dekking ten laste van PPN

Bijlagen 1. Mensenhandel meer in beeld.

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 De nota: 'Mensenhandel meer in beeld' vast te stellen.
- 2 Afhankelijk van besluitvorming bij de PPN zo spoedig mogelijk tot uitvoering van de nota Mensenhandel over te gaan te gaan.
- 3 Hiertoe een kwartiermaker aan te stellen ter opstart van de intensivering van de aanpak en regionale samenwerking, en een zorgcoördinator Mensenhandel voor coördinatie van directe slachtofferhulp.

Datum 15 mei 2019

Inleiding

Mensenhandel kent vele gezichten en vele verschijningsvormen. We hebben het niet alleen over seksuele uitbuiting en gedwongen prostitutie, maar ook over arbeidsuitbuiting of gedwongen criminaliteit. Het gaat om mensen die onder dwang dingen moeten doen, waarvoor ze in vrijheid nooit zouden kiezen. Voor de meeste mensen is mensenhandel een ver-van-mijn-bedshow. Maar mensenhandel is dichtbij dan we denken, terwijl het leed voor slachtoffers vaak onzichtbaar blijft. Alhoewel het dus voor velen onzichtbaar is, kent Nederland en Zwolle ook (getraumatiseerde) slachtoffers van mensenhandel.

Het aantal *meldingen* van slachtoffers van mensenhandel is de afgelopen vijf jaar sterk afgenomen. Dat betekent dat een steeds groter deel van de mensenhandel buiten beeld blijft, ervan uitgaande dat deze vorm van criminaliteit niet is afgenomen. De rapportages van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel constateren inderdaad dat zeer veel mensenhandel niet gesignaleerd wordt. Partners uit zowel de zorgkolom als de veiligheidskolom geven aan dat zij geen exact zicht hebben op de aard en omvang van mensenhandel in de regio. Zij zijn er echter van overtuigd dat mensenhandel veel vaker voorkomt dan nu bekend is op basis van meldingen. Daarnaast ontstaat het beeld dat de signalering van mensenhandel te beperkt gebeurt. Beide zaken zijn zorgwekkend te noemen.

De afgelopen maanden is een verkenning uitgevoerd ten behoeve van afwegingen op het gebied van intensivering van de aanpak mensenhandel specifiek gericht op de preventie en zorgcoördinatie in Zwolle en IJsselland. Dit naar aanleiding van de op 10 november 2017 aangenomen motie waarin is uitgesproken dat de aanpak van mensenhandel een hoge prioriteit behoeft en waarin het college wordt opgeroepen hier aandacht aan te besteden en beleid op te maken. Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan deze motie. De raad gaf destijds verder aan dat specifiek aandacht dient te worden besteed aan de functie van een zorgcoördinator mensenhandel.

Tevens is in het coalitieakkoord 2018 – 2020 “Duurzame kwaliteit en groei voor Zwolle” beschreven dat mensenhandel ook in Zwolle speelt. Daarin is zorgcoördinatie op het gebied van mensenhandel opgenomen als wens, gericht op coördinatie van de zorg voor slachtoffers van mensenhandel.

Deze verkenning heeft geleid tot de nota “Mensenhandel meer in beeld” waarin een beeld wordt geschetst van de huidige situatie in Zwolle en IJsselland en voorstellen worden gedaan voor verbetering van preventie en zorg coördinatie.

Er is op dit moment geen sprake van een gestructureerde en sluitende regionale ketenaanpak van mensenhandel. Hoewel partijen elkaar weten te vinden in IJsselland, is er geen geïnstitutionaliseerde vorm van samenwerking en zorgcoördinatie mensenhandel, met uitzondering van zorgcoördinatie voor loverboy slachtoffers in Zwolle. Zowel binnen de zorgkolom als de veiligheidskolom is momenteel sprake van ad hoc samenwerking bij het vermoeden van mensenhandel.

In het algemeen is de conclusie dat er meer aandacht dient te komen voor bewustwording en alertheid, zodat de signalering van mensenhandel beter wordt.

Datum 15 mei 2019

Beoogd effect

Komen tot een sluitende, regionale aanpak van preventie en signalering, ondersteuning en bescherming van slachtoffers van mensenhandel en opsporing. Dit bewerkstelligen door op korte termijn de (regionale) aanpak op te starten door een kwartiermaker met aandacht voor de verbinding tussen o.a. zorg en veiligheid. Te volgen door de aanstelling van een zorgcoördinator voor slachtoffers Mensenhandel (2020 en verder).

Argumenten

1. *De nota 'Mensenhandel meer in beeld' schetst de situatie en aanpak van Mensenhandel in Zwolle en de regio IJsselland.*
2. *Bij de Perspectiefnota wordt besloten over de kaders waarbinnen de aanpak Mensenhandel vorm kan krijgen.*
- 3.1. *Met de aanstelling van een zorgcoördinator zullen de belangen van de slachtoffers van mensenhandel beter behartigd worden.*
 - Het doel van zorgcoördinatie is belangenbehartiging en het organiseren van een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod aan slachtoffers van mensenhandel die in de eigen regio verblijven en de toeleiding van slachtoffers naar de juiste organisatie.
 - De zorgcoördinator richt zich daarnaast op preventie van mensenhandel en bevorderen van bewustwording en alertheid.
 - Het regelen van verblijfsvergunningen en andere documenten via de IND vraagt samenwerking tussen gemeente, opvang, politie/OM en IND, en juridische ondersteuning van het slachtoffer.
 - Ook bij de in- door- en uitstroom vanuit de opvang zijn afstemming, samenwerking en goede afspraken tussen zorg, gemeenten en andere partijen van belang.
- 3.2 *Aanstelling van een kwartiermaker leidt tot een (regionale) ketenaanpak met aandacht voor zorg en veiligheid.*
 - De kwartiermaker start afhankelijk van besluitvorming over de PPN in 2019, om de start van zorgcoördinatie mogelijk te maken per 1 januari 2020. Daarbij worden verbindingen gelegd, onder meer naar het bestaande uitstapprogramma prostitutie en zorgcoördinatie slachtoffers Loverboys.
 - Het doel is, middels een regionaal op te starten proces, samen met andere gemeenten en partners te komen tot een gestructureerde en sluitende regionale ketenaanpak van mensenhandel. Hoewel partijen elkaar weten te vinden in IJsselland, is er geen geïnstitutionaliseerde vorm van samenwerking en van zorgcoördinatie mensenhandel, met uitzondering van loverboy slachtoffers in Zwolle.
- 3.3 *Met de ondertekening van een intentieverklaring geeft de gemeente een duidelijk signaal naar zowel slachtoffers als daders van mensenhandel.*
 - Door met betrokken partners een intentieverklaring op te stellen en te ondertekenen wordt een eerste steen gelegd in de bouw van een gedegen netwerk. De contacten die hiervoor nodig zijn zullen een goede samenwerking bevorderen. Eenmaal opgesteld, ondertekend en bekendgemaakt, zal het een bevorderende werking hebben in de signalering en een signaal afgeven naar alle betrokkenen.

Datum 15 mei 2019

Risico's

De aanpak van mensenhandel vraagt regionale samenwerking en een regionaal proces. Het aanstellen van de kwartiermaker maakt het mogelijk om een gezamenlijk proces op te starten, met inbegrip van betrokken partijen uit zorg en veiligheid. Medewerking van andere gemeenten in de regio is een voorwaarde voor regionale samenwerking.

Het beter in beeld brengen van slachtoffers van Mensenhandel kan er toe leiden tot meer kosten voor zaken als wonen, ondersteuning en inkomen als de slachtoffers binnen Zwolle worden gesignaleerd. Voor opvang kan (mede) gebruik gemaakt worden van met landelijke middelen gefinancierde opvang voor slachtoffers van Mensenhandel, waarvan per juli 2019 ook enkele plekken in Zwolle worden gerealiseerd.

Financiën

De kosten voor inzet zorgcoördinatie van Zwolse slachtoffers zijn opgenomen in de PPN. De kosten voor een kwartiermaker mensenhandel voor de duur van 1,5 jaar zijn opgenomen in de PPN. Afhankelijk van besluitvorming over de PPN wordt budget hiervoor beschikbaar gesteld.

Communicatie

Met betrokken partijen in Zwolle en de regio is gesproken en de huidige situatie verkend. Alle betrokkenen achten het noodzakelijk om de ketensamenwerking op mensenhandel gezamenlijk te ontwikkelen, in ieder geval in Zwolle en de verbinding met Deventer en de regio te zoeken. We beogen om te komen tot een intentieverklaring.

Vervolg

Ter verbetering van de situatie in Zwolle en IJsselland wordt een kwartiermaker aangesteld. Deze richt zich op gemeentelijk beleid, het opzetten van regionale samenwerking en inbedding van zorgcoördinatie Mensenhandel. Er wordt een intentieverklaring met betrokken partners opgesteld als signaal dat de aanpak van mensenhandel hoog op de politieke en maatschappelijke agenda staat. De kwartiermaker dient op korte termijn te starten. Vervolgens wordt een zorgcoördinator aangesteld die verantwoordelijk is voor intensivering en verbetering van preventie en signalering. De zorgcoördinatie dient te starten in januari 2020.

Openbaarheid

Deze beslisnota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris